

ዓለምለካዊ ድንጋገ ሰብአዊ መሰላት

10 ታሕሳስ 1948 ዓ.ም.ፈ ብሔራዊ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ዝፀደቐን ዝተኣወጀን ድንጋገ 217 ኤ- III)

መእተዊ

ኣብ ዓለም ንናይ ኩሎም ሰባት ተፈጥሮአዊ ክብረትን ንማዕረን ዘይገሃሱን ሰብአዊ መሰላትን ምቕባል መሰረት ነፃነት፣ ፍትሕን ሰላምን ስለ ዝኾነ፣

ንሰብአዊ መሰላት ኣብ ግምት ዘይምእታውን ምጥሓስን ንሕልና ወዲ ሰብ ዘቐሰለን ኣረጫናዊ ተግባራት ዘስዓብን ምኃኑ ፣ ናይ ዘረባን እምነትን ነፃነት ዘለዎ፣ ካብ ፍርሕን ፀገምን ነፃ ዝኾነት ዓለም ንክትህልው ዝለዓለ ትምኒት ደቂ ሰባት ምኃኑ ስለ ዝተኣምነሉ፣

ወዲ ሰብ ምልኪን ወፅዓን ንምውጋድ ሓይሊ ንክጥቀም ምእንቲ ከይግደድ ሰብአዊ መሰላት ብሕጊ ክኸበሩ ኣድላዩ ስለዝኾነ፣

ኣብ መንጎ ሃገራት ምሕዝነታዊ ዝምድናታት ንኸዓቢ ምሕጋዝ ኣድላዩ ስለዝኾነ፣

ህዝብታት ውድብ ሕቡራት መንግስታት ኣብ ቻርተር ውድብ ሕቡራት መንግስታት ንመሰረታዊ ሰብአዊ መሰላት፣ ንኸብርን ልዕልነትን ሰብአዊ ፍጡር፣ ንማዕረ መሰላት ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ዘለዎም እምነት ብምርግጋዎምን ኣብ ዝሰፍሐ ነፃነት ከዓ ማሕበራዊ ምዕባለን ዝሕሸ ደረጃ መነባብሮን ንምዝርጋሕ ዝወሰኑን ስለዝኾነ፣

ኣባል መንግስታት ምስ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ብምትሕጋጋዝ ሰብአዊ መሰላትን መሰረታዊ ነፃነታትን ዓለምለካዊ ጠመተን ሓለዋን ምእንቲ ክረኽቡ ንምፅዓር ዝጠልቡ ስለዝኾነ፣

እዚ ጠለብ’ዚ መሊኡ ንክረጋገፀ ብዛዕባ እዞም መሰላትን ነፃነታትን እዚኣቶም ሓባራዊ ግንዛቤ ምሓዝ ብጣዕሚ ኣድላዩ ስለዝኾነ፣

ስለዚ ሓፊሻዊ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት መንግስታት

ኩሎም ህዝብታትን ኩሎም ሃገራትን ክሰብሩ ሕድሕድ ውልቀሰብን ክሰብሩ ሕድሕድ ክፍሊ ማሕበረ- ሰብን ነዚ ድንጋገ እዚ ኩሎ ጊዜ ብምዝካር እዞም መሰላት እዚኣቶም ኣኸብሮት ንክረኽቡ ብምስትምሃርን ብትምህርትን ንክዕድፍ፣ ከምኡ’ውን ብሃገራውን ዓለምለካዊን ማዕበልቲ ስጉምቲታት፣ ኣብ ህዝብታት ኣባል ሃገራትን ኣብ ግዝኣቶም ኣብ ዘለዉ ህዝብታትን ሓፊሻውን ግብራውን ተቐባልነትን ሓለዋን ምእንቲ ክረኽቡ ነዚ ዓለምለካዊ ድንጋገ ሰብአዊ መሰላት ኣዊጅዎ ኣሎ።

ዓንቀፅ 1

ብመንፅር ክብርን መሰልን ኩሎም ሰባት እንትውለዱ ነፃን ማዕረን እዮም። ምስትውዓልን ሕልናን ዝተዓደሉም ብምኃኖም ንሕድሕዶም ብሕውነታዊ መንፈስ ክተሓላለዩ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 2

ሕድሕድ ሰብ ብዘርኢ፣ ብቀለም፣ ብጾታ፣ ብቋንቋ፣ ብሃይማኖት፣ ብፖለቲካ ወይ ብካልኦት አረኣእያታት፣ ብብሄር ወይ ብማሕበራዊ መብቄል፣ ብሃብቲ፣ ብትውልዱ ወይ ብካልኦት ደረጃታት አድልዎ እንተይተገብረሉ ኣብዚ ድንጋገ እዚ ናይ ዝሰፈሩ ኩሎም መሰላትን ነፃነታትን ተጠኝሚ እዩ።

ብተወሳኺ ሓደ ዜጋ፣ ሃገሩ ነፃ ግዝኣት፣ ብሞግዚት ዝመሓደር፣ ዓርሰ ምምሕዳር ዘይብሉ ወይ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ሉኣላዊ ገደብ ዝርከብ እንተኾነ'ውን ብምኽንያት ናይ ሃገሩ ፖለቲካዊ፣ ሕጋዊ ስልጣን ወይ ዓለምለኻዊ ደረጃ አድልዎ ኣይፍፀሞን።

ዓንቀፅ 3

ሕድሕድ ሰብ ብህይወት ናይ ምንባር፣ ናይ ነፃነትን ድሕንነትን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 4

ሕድሕድ ሰብ ብባርነት ወይ ብጊልያነት ክግዛእ የብሉን። ባርነትን ናይ ባርያ ንግድን ብዝኾነ ይኹን መልክዑ ክልኩል እዩ።

ዓንቀፅ 5

ሕድሕድ ሰብ ከቢድ ስቓይ ዘውርድ፣ ጭካኔ ዝመልኦ፣ ኢሰብኣዊ ወይ ሰብኣዊ ክብሩ ዘዋርድ ኣተሓሕዞ ወይ መቐፃዕቲ ኣይፍፀሞን፣

ዓንቀፅ 6

ሕድሕድ ሰብ ኣብ ዝኾነ ይኹን ቦታ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ብሰብኣዊ መንነቱ ንክፍለጥ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 7

ኩሎም ሰባት ኣብ ቅድሚ ሕጊ ማዕረ ኣብ ልዕሊ ምኽኛም ብዘይ ኣፈላላይ ናይ ሕጊ ማዕረ ሓለዎ ክገብረሉም መሰል ኣለዎም። ኩሎም ሰባት ነዚ ድንጋገ'ዚ ብምጥሓስ ነዚ ድንጋገ'ዚ ንምጥሓስ ብዝገበሩ ምልዕዓላትን ካብ ዝበዕሎም ኣድልዎ ሓለዎ ናይ ምርካብ ማዕረ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 8

ሕድሕድ ሰብ ብሕገ መንግስቲ ወይ ብሕጊ ዝተፈቐዱሉ መሰረታዊ መሰላት እንትጠ ሓስዎ ስልጣን ብዘለዎ ሃገራዊ ቤት ፍርዲ ግቡእ ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 9

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ኣይእስርን፣ ኣይተሓዘን ወይ ኣይሕደርን።

ዓንቀፅ 10

ሕድሕድ ሰብ መሰሉን ግብ-እን፣ ከምኡ'ውን ንዝቐርበሉ ዝኾነ ይኹን ገበናዊ ክሲ ዝምልከቱ ጉዳያት ንምውሳኔ ኣብ ነፃን ዘይእድላውን ቤት ፍርዲ ብፍትሓውን ዕላውን መንገዲ ንክራኣዩሉ ምሉእ ማዕርነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 11

1. ብዘቐፅዕ ገበን ዝተኸሰሰ ሕድሕድ ሰብ መከላኸሊኡ ኣቐረቡ ኣብ ዝካተዓሉ እዋን ብሕጊ ገበነኛ ምዃኑ ክሳብ ዝረጋገፀ ከምንፁህ ሰብ ክቐፀር መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ሓደ ነገር ኣብ ዝተፈፀመሉ እዋን ነቲ ጉዳይ ምፍፃም ወይ ዘይምፍፃም ገበን ምዃኑ ብሃገራዊ ወይ ብዓለምለኻዊ ሕጊ ተደንጊጉ ክሳብ ዘይፀንሐ ብሓላፍነት ኣይሕተትን። ከምኡ'ውን ነቲ ገበን ኣብ ዝፈፀመሉ እዋን ነቲ ገበን ተወሲኑ ካብ ዝነበረ መቐፃዕቲ ንላዕሊ ዝኸብድ መቐፃዕቲ ክውሰኖ ኣይግባእን።

ዓንቀፅ 12

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ኣብ ልዕሊ ውልቀ ህይወቱ ፣ ቤተሰቡ፣ ገዝኡ ወይ ኣብ ርክባቱ ጣልኝ ዝኣትዎ ኣይህልውን። ኣብ ልዕሊ ክብሩን ዝንኡን በደል ኣይፍፀሞን። ዝኾነ ይኹን ሰብ ከምዚኣም ካብ ዝኣመሰሉ ኢድ ኣእታውነት ወይ ከፃ በደል ዝከላኸለሉ ውሕስነት ሕጊ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 13

1. ሕድሕድ ሰብ ኣብ ውሽጢ ዝነበረሉ ሃገር ናይ ምዝውዋርን ምንባርን መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ካብ ዝኾነት ትኹን ሃገር እንኮላይ ካብ ሃገሩ ናይ ምውፃእን እንደገና ናብ ሃገሩ ናይ ምምላስን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 14

1. ሕድሕድ ሰብ ካብ ንህይወቱ ሓደገኛ ዝኾነ ግፍዕታት ኣምሊጡ ኣብ ካልኣት ሃገራት ዑቕባ ናይ ምሕታትን ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎ።
2. እዚ መሰል እዚ ብጭቡጥ ፖለቲካዊ ኣብ ዘይኮኑ ገበናት ወይ ንዕላማታትን መምርሕታትን ውድብ ሕቡራት መንግስታት ኣብ ዝፃረሩ ተግባራት ኣየገልግልን።

ዓንቀፅ 15

1. ሕድሕድ ሰብ ዜግነት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ዜግነቱ ክቕንጠጥ ወይ ዜግነቱ ናይ ምልዋጥ መሰሉ ክኸልከል ኣይከእልን።

ዓንቀፅ 16

1. ንዓቕመ አዳምን ሂዋንን ዝበዕሉ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ አንስትዮን ዘርኢ፣ ዜግነት ወይ ሃይማኖት እንተይገደቦም ናይ ምምርጫውን ቤተሰብ ናይ ምምስራታትን መሰል ኣለዎም። ኣብ ኣመሰራርታ ሓዳር ፣ ኣብ እዋን ሓዳርን ኣብ እዋን ፍትሕን ማዕረ መሰል ኣለዎም።
2. መርጻ ብነፃን ምሉእ ፍታውን ተመራጫውቲ ጥራይ ይፍፀም
3. ቤተሰብ ተፈጥሮኣውን መሰረታውን ጉጅለ ሕብረተሰብ እዩ። ስለዝኾነ ካብ ሕብረተሰብን ካብ መንግስትን ሓለዋ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 17

1. ሕድሕድ ሰብ ብውልቁ ይኹን ምስ ካልኦት ብሓባር ንብረት ናይ ምውናን መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ንብረቱ ኣይውረስን።

ዓንቀፅ 18

ሕድሕድ ሰብ ናይ ኣተሓሳስ ፣ ሕልናን ሃይማኖትን ነፃነት ኣለዎ። እዚ መሰል እዚ ሕድሕድ ሰብ ሃይማኖቱ ወይ እምነቱ ንምልዋጥ ፣ ከምኡ'ውን ንብሕቱ ወይ ምስ ካልኦት ብሓባር ኮይኑ ብዕሊ ወይ ብውልቁ ብዛዕባ ሃይማኖቱ ወይ እምነቱ ክሰብኽ ፣ ክትግብር፣ ከምልኽ ወይ ክብዕል ንዘለዎ ነፃነቱ የጠቓልል።

ዓንቀፅ 19

ሕድሕድ ሰብ ናይ ምሕሳብን ሓሳብ ናይ ምግላፅን ነፃነት ኣለዎ። እዚ መሰል እዚ ብዘይ ኢድ ኣእታውነት ባዕላዊ ኣተሓሳስ ናይ ምሓዝ ፣ ብዘይ ናይ ዶብ ማዕገቲ ካብ ዝኾነ ይኹን ሚላ መራኽቢ ሓበሬታን ሓሳብን ናይ ምንዳይ፣ ምቕባልን ምትሕልላናን ነፃነት'ውን የጠቓልል።

ዓንቀፅ 20

1. ሕድሕድ ሰብ ብሰላም ናይ ምእካብን ምውዳብን ነፃነት መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ብማሕበር ንኸውደብ ኣይግደድን።

ዓንቀፅ 21

1. ሕድሕድ ሰብ ብቀጥታ ወይ ብነፃ መረፃ ብዝተመረፁ ወክልቱ ኣቢሉ ኣብ መንግስቲ ሃገሩ ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ብህዝባዊ ኣገልግሎታት ሃገሩ ብማዕረ ናይ ምጥኝም መሰል ኣለዎ።
3. ድልዎት ህዝቢ መሰረት ስልጣን መንግስቲ ክኸውን ኣለዎ። እዚ ድልዎት እዚ ብምስጢር ወይ ብተመሳሳሊ መንገዲ ብብጊዜኡ ብዝካየድ፣ ኩሉ ብማዕረ ዝሳተፈሉን ኣጠቓላሊን ብዝኾነ ትኸለፍን ነፃን ናይ ምድማዕ ስርዓት ክግለፅ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 22

ሕድሕድ ሰብ አባል ሕብረተሰብ ከም ምኻኑ መጠን መሰል ማሕበራዊ ውሕስነት አለም። ከምኡ'ውን ብሃገራዊ ዓዕርን ብዓለም ለኻዊ ምትሕብባርን ምስ ውዳቤን ሃብትን ሕድሕድ መንግስቲ ብዝሰማማዕ መልክዑ ንክብሩን ንነፃ ዕቤት ሰብአዊ መንነቱን አድለይቲ ዝኾኑ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን መሰላቱ ክረጋገጹሉ መሰል አለም።

ዓንቀፅ 23

1. ሕድሕድ ሰብ ንስራሕ ፣ ንነፃ መረፃ ዓይነት ስራሕ፣ ንፍትሓውን ምቹእን ኩነታት ስራሕን ስራሕ ከይስእን ንዝግበር ሓለዋን መሰል አለም።
2. ሕድሕድ ሰብ ብዘይ አድልዎ ንሓደ ዓይነት ስራሕ ማዕረ ክፍሊት ናይ ምርካብ መሰል አለም።
3. ሕድሕድ አብ ስራሕ ዝርከብ ሰብ ሰብአዊ ክብሩን ክብሪ ቤተሰቡን ዝሕለወሉ አድላዩ እንተኾይኑ'ውን ብካልኣት ማሕበራዊ ውሕስነታት ዝድገፍ ፍትሓውን ዘተባብዕን የማ ረፃፀ ናይ ምርካብ መሰል አለም።
4. ሕድሕድ ሰብ ረብሓታቱ ንምርግጋዕ ማሕበራዊ ሞያ ናይ ምጥያብን አባል ናይ ምኻንን መሰል አለም።

ዓንቀፅ 24

ሕድሕድ ሰብ ናይ ስራሕ ሰዓት ዕረፍቲ፣ ናይ መዘናግዒ ጊዜ፣ ከምኡ'ውን ፍትሓዊ መጠን ሰዓታት ስራሕን መሃያ ዝኸፈለሎም ህዝባዊ ብዓላትን ክህልዉዎ መሰል አለም።

ዓንቀፅ 25

1. ሕድሕድ ሰብ ንጥዕናን ድሕነትን ዓርሱን ቤተሰቡን ዝበቅዕ ደረጃ መነባብር እንኮላይ ምግብ፣ ክዳን ፣ መንበሪ ገዛ፣ ሕክምናን አድለይቲ ማሕበራዊ አገልግሎታትን ናይ ምርካብ መሰል አለም። ከምኡ'ውን ስራሕ እንትስእን ፣ እንትሓምም፣ አካለ ጉዳእ እንትኸውን ካብ ሰብ ሓዳር ሓዲኦም እንትመውት፣ እንትሸምግል ወይ ካልኣት ልዕሊ ቁዕዕሩ ዝኾኑ ፀገማት መነባብር እንተጋጥምዎ ድሕነቱ ንክሕለወሉ መሰል አለም።
2. አዴታትን ህፃናትን ፍሉይ ክንክንን ሓገዝን ናይ ምርካብ መሰል አለምም። ብሕጋዊ ወይ ብዘይሕጋዊ መርዓ ዝውለዱ ኩሎም ህፃናት ብማዕረ ማሕበራዊ ሓለዋ ናይ ምርካብ መሰል አለምም።

ዓንቀፅ 26

1. ሕድሕድ ሰብ ዕድል ትምህርቲ ናይ ምርካብ መሰል አለም። ትምህርቲ እንተውሓደ አብ ቀዳማይን መሰረታውን ብርክታት ብነፃ ክወሃብ አለም። ትምህርቲ ቀዳማይ ብርኪ ግድነታዊ ክኸውን አለም። ቴክኒካውን ሞያውን ትምህርቲ ብሓፈሻ ክማላእ አለም። ዕድል ላዕለዎይ ብርኪ ትምህርቲ ድማ አብ ብቕዓት ተመስሪቱ ብማዕረ ክወሃብ አለም።
2. ትምህርቲ አብ ምሉእ ምዕባለ ሰብአዊ ፍጡርን አብ ምጥንኻርን ምኽባርን ሰብአዊ መሰላትን መሰረታዊ ነፃነታትን ዘተኮረ ክኸውን አለም። ትምህርቲ አብ መንጎ ኩሎም መንግስታት ፣ ዘርአዊ ወይ ሃይማኖታዊ ጉጅለታት፣ ምርድዳእ፣ ምክእኣልን ምሕዝነትን ዘማዕብል ክኸውን አለም። ብተወሳኺ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ሰላም ንምዕኛብ ንዘካይዶም ተግባራት ክሕግዝ አለም።

ዓንቀፅ 27

1. ሕድሕድ ሰብ አብ ባህላዊ ህይወት ሕብረተሰብ ብነፃ ንክሳተፍ፣ ካብ ኪነት ተጠኝሚ ክኸውን፣ አብ ሳይንሳዊ ምዕባለ ብፅሒቱ ንክበርክትን ካብ ውፅኢቱ ንክጥቀምን መሰል አለዎ።
2. ሕድሕድ ሰብ ባዕሉ ካብ ዝፈጠሮ ሳይንሳዊ፣ ስነ ፅሑፋዊ ወይ ኪነታዊ ውፅኢታት ሞራላውን ንዋታውን ረብሒታቱ ንክሕለወሉ መሰል አለዎ።

ዓንቀፅ 28

ዝኾነ ይኹን ሰብ አብዚ ድንጋገ እዚ ዝሰፈሩ መሰላትን ነፃነታትን ዝረጋገፀሉ ማሕበራውን ዓለም ለኻውን ስርዓት ናይ ምርካብ መሰል አለዎ።

ዓንቀፅ 29

1. ዝኾነ ይኹን ሰብ ነቲ ብሕታዊ መረጋገፂ ነፃን ዝተማልአን ምዕባለ ሰብአዊ መንነቱ ዝኾነ ሕብረተሰብ ዝፍፁሞም ግቡአት አለዉዎ።
2. ዝኾነ ይኹን ሰብ አብ ኣጠቓቕማ መሰላቱን ነፃነታቱን ንመሰላትን ነፃነታትን ካልኣት ንምቕባልን ንምኸባርን፣ አብ ሓደ ዲሞክራሲያዊ ሕብረተሰብ ዘድልዩ ስነ ምግባር፣ ፀጥታን ድሕነትን ንምምላእን ተባሂሉ ብሕጊ ንዝተወሰኑሉ ማዕቀባት ጥራሕ ተገዛኢ ይኸውን።
3. እዞም መሰላትን ነፃነታትን እዚአቶም ብዝኾነ ይኹን መንገዲ አንፃር ዕላማታትን መምርሕታትን ውድብ ሕቡራት መንግስታት ክትግበሩ ኣይኸእሉን።

ዓንቀፅ 30

ካብ ውሽጢ እዚ ድንጋገ እዚ ዝኾነ ይኹን መንግስቲ፣ ጉጅለ ወይ ውልቀ ሰብ፣ አብዚ ድንጋገ እዚ ካብ ዝሰፈሩ መሰላትን ነፃነታትን ንገሊጸም ንምጥሓስ አብ ዝዓለመ ምንቅስቓስ ንክሳተፍ ወይ ዝኾነ ይኹን ተግባር ንክፍፅም መሰል ከም ዘለዎ ዝሕብር ተገይሩ ዝትርጎም ውሳኔ የለን።